

Република Србија
КОМИСИЈА ЗА ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

Број: 3/4-106-851/12-25
Београд, 08.05.2025. године

На основу члана 68 став . Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, Комисија за хартије од вредности на 110. седници X сазива од 08.05.2025. године, којом је председавао председник Комисије Марко Јанковић, доноси

ЛИСТУ ИНДИКАТОРА ЗА ПРЕПОЗНАВАЊЕ СУМЊИВИХ ТРАНСАКЦИЈА ЗА ПРУЖАОЦЕ УСЛУГА ПОВЕЗАНИХ С ДИГИТАЛНОМ ИМОВИНОМ

Општи индикатори:

1. Странка се приликом успостављања пословног односа и испостављања налога за трговање обраћа искључиво преко пуномоћника.
2. Трансакцију иницира заступник који истовремено заступа и купца и продавца.
3. Странка има лошу репутацију, познате су њене незаконите активности из прошлости или се њена прошлост не може проверити.
4. Странка се неуобичајено много интересује за систем организације и контроле и надзора пословања у пружаоцу услуга повезаних са дигиталном имовином.
5. Странка исказује неуобичајен захтев за заштитом приватности, посебно у вези са подацима који се односе на њен идентитет, делатност, имовину или пословање и жели да увери обвезника да није потребно да попуни или приложи неки од потребних докумената или обвезник има сумњу да је достављена документација тачна или потпуна.
6. Странка или правно лице у власничкој структури странке је оф-шор правно лице.
7. Странка употребљава адресе поштанских сандучића и друге врсте поштанских адреса уместо улице и броја или су адреса и контакт подаци које је дала странка нетачни или непостојећи.
8. Мали број трансфера на приватни или пословни банковни рачун странке у готовини или трансфера од неповезаних лица за којима следи низ узастопних трансфера са малим временским размаком у познате облике ДИ, који нису у складу са подразумеваном наменом рачуна или природом предузећа.
9. Поновљено комплетно или парцијално подизање знатних износа готовине са једног или више банковних или платних рачуна које врши странка током релативно кратког временског периода, без икакве очигледне неопходности и у комбинацији са поновљеним безготовинским примањима новчаних износа (при чему износи

примљени у случају трговца дигиталном имовином наизглед потичу од продаје дигиталне имовине).

10. Странка погрешно представља претходно трговање дигиталном имовином или инвестиционо искуство (нпр. наводи да је велики трговац са више рачуна на неколико различитих берзи) како би објаснила велике обиме трансакција на свом рачуну.
11. Куповина ДИ се нуди или је врши купац који:
 - Нуди своје услуге преко интернета укључујући преко друштвених мрежа али није регистрован као ПУДИ у јурисдикцији у којој се налази,
 - Нуди да купи или прода ДИ странкама за готовину,
 - Наплаћује неуобичајено висок проценат накнаде за замену у односу на друге ПУДИ брокере или берзе, и/или
 - Ред величине његових ДИ трансакција повезаних са његовим банкарским или платним рачуном није уверљив када се посматра у односу на познато или очекивано коришћење за приватне потребе.
12. Странка је присутна на друштвеним мрежама где наизглед промовише брокерске услуге везане за ДИ на секундарном тржишту.
13. ДИ чији пренос се врши се преусмерава преко холдинг компаније или параван фирме, а не иде директно на ПУДИ берзу у првој инстанци без легитимног инвестиционог или пословног разлога за такво поступање.
14. Странка ПУДИ берзе не може да организује продају или подизање ДИ преко берзе већ мора да користи берзе „трећа лица“ или друге процесоре. (односно, омогућава ПУДИ-у да избегне прикупљање било каквих информација о својим корисницима што би оставило следљив траг кретања валуте).
15. Прилика за инвестирање повезана са ДИ са поновљеним уверавањима о њеној вредности која је повезана са ICO која ће се догодити у неодређеном тренутку у будућности.
16. Информације садржане белом папиру за ДИ или друге блокчејн пројекте су лошег квалитета, непотпуне, обмањујуће или са мало података о предложеној вредности имовине.
17. Пројектанти повезани са ДИ или блокчејн пројектом су анонимни или се помињу под својим „ратним именима“, или информације које се о њима дају не могу да се провере из отворених извора информација.
18. Промотивни материјал за ДИ садржи тврдње које изгледају да су намењене обмани потенцијалних инвеститора (тј. инвеститорима са ограниченим знањем о техничким аспектима дигиталне имовине) о статусу ДИ или друге основне имовине.
19. Нема приступа паметном уговору, коду (условима уговорног споразума) или техничким информацијама о уговору о токenu (паметни token који садржи адресе и салда рачуна).
20. Не постоји јасан или разуман начин да се ДИ прода или да се изађе из блокчејн пројекта како би се повратила уложена средства.
21. Значајан публицитет се ствара око ICO и укључује нереалне гаранције које се односе на повраћај на уложено.
22. Промотивне информације описују ДИ као облик робе која није регулисана или тврдње да не захтева одобрење државе
23. Промотивне информације о ДИ обухватају информације о њеној вредности, али без доказа о основи за утврђивање вредности или вредности повезане имовине или услуга

24. Промотери ICO достављају или се позивају на извештаје о „ревизији“ како би валидирали постојање или вредност ДИ о којој је реч.
25. Промотери захтевају, као услов инвестирања, да имају комплетну контролу над ДИ странке и активностима предузетим у вези са истом (тј. активностима замене; могућношћу преноса ДИ).
26. Покушаји да се информацијама о процени вредности ДИ поткрепи нереално повећање имовине о којој је реч, упркос упоредним подацима за другу ДИ у односу на укупну активност на тржишту.
27. Значајно присуство негативних објава на отвореним потрошачким вебсајтовима, блоговима група за заступање интереса и у објавама на друштвеним мрежама у којима се тврди да ДИ или шема за токене јесте заправо шема за multi-level marketing (MLM).
28. Странка тврди да је трансфер средстава везан за куповину NFT, без информација из отворених извора о уметнику или креатору основне имовине.
29. Странка тражи хитну препродају NFT убрзо по куповини, где то не би донело економску корист за странку.
30. Странке тврде да приходи размењени из приватног е-новчаника у декретну (фиат) валуту потичу од улагања у NFT, али нису у стању да објасне природу основне имовине или берзе са којег потиче.
31. Странка премешта NFT са неколико приватних е-новчаника на пружаоца кастоди услуге новчаника, али није у могућности да пружи образложење за трансфере.
32. DApp обухвата неколико централизованих функција које пројектанту дозвољавају да преузме контролу над токенима, што није јасно описано у промотивном материјалу.
33. Вебсајт повезан са DApp је нефункционалан или је затворен; канали на друштвеним мрежама који промовишу DApp немају никакав тренутни саобраћај или углавном садрже притужбе корисника о нереаговању пројектанта на питања или изражену забринутост.
34. Бројке о годишњем проценту приноса или приходу су изузетно високе у односу на друге DApp.
35. Дистрибуирање DApp токена је концентрисано на мали број страна, као што су пројектанти или „китови“ који контролишу већину понуде.
36. Докази да се притужбе или изражена забринутост корисника намерно уклањају са вебсајтова или им се забрањује приступ DApp-у.

Индикатори који указују на могуће финансирање тероризма:

1. У трансакцијама се појављује странка означена на консолидованој лиси Комитета за санкције на основу резолуције 1267 Савета безбедности Уједињених нација, црној листи Европске уније и друге или странка за коју се сумња да је повезана са лицима која се налазе на наведеним листама.
2. Лице се у средствима јавног информисања доводи у везу са познатом терористичком организацијом или се доводи у везу са терористичким актима, финансирањем тероризма, насилним екстремизмом, фундаментализмом, односно верским радикализмом.
3. Сумња се да странка врши трансакције по инструкцијама другог лица, у чијој се пратњи најчешће и појављује.
4. Лице полаже средства на више рачуна (личних или за која је овлашћен) и даје налог за пренос тих средстава у корист истог лица у иностранству по основу донација, помоћи и сл.

5. Постоје сазнања да странка која има лошу репутацију или код које постоји сумња у изворе средстава, у свом пословању користи виртуалне валуте, нпр. биткоин или лајткоин (енг. bitcoin, litecoin), или користи алтернативне канале плаћања (нпр. хавала, хунди), са циљем избегавања редовних финансијских канала.
6. Клијент/налогодавац/прималац средстава је повезан са подручјем у којем се одвијају терористичке активности или државом која подржава терористичке активности/групе.
7. Већи број лица овлашћен по истом рачуну физичких лица, односно непрофитних организација (невладине организације, задужбине, удружења, фондови, верске организације и др.) и честе промене овлашћених лица по рачуну.

Индикатори који указују на могуће активности финансирања ширења оружја за масовно уништење:

1. Странка или њени пословни партнери се налази(е) на листи означених лица Савета безбедности Уједињених нација и других међународних организација у којима је Република Србија члан.
2. Странка се бави снабдевањем или испоруком као и купопродајом робе двоструке намене (мирнодобске-војне) могуће за производњу и ширење оружја за масовно уништење, нарочито ако се порекло странке веже за земље означене под сумњом за производњу и ширење оружја за масовно уништење.
3. Странка се бави војним пословима или истраживањем и у свом раду је повезана са земљама осумњиченим за производњу и ширење оружја за масовно уништење.
4. У трансакцији учествују финансијске институције за које се зна да имају недостатке у својим системима контроле у области спречавања прања новца и финансирања тероризма и/или су пословно настањене у државама са slabим прописима у области контроле извоза односно slabом применом прописа у области контроле извоза.
5. Странке укључене у трансакцију или њихове појединости (адреса, број телефона...) су слични или евентуално повезани са субјектима који су под санкцијама због ширење оружја за масовно уништење или су познати по томе да крше контролу извоза.
6. Странка користи заобилазне путеве финансијске трансакције, посебно преко земаља које имају слабо уређен финансијски систем.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Марко Јанковић